

بهبود کفایت سرمایه ضرورت نظام بانکی

سید سعید خادمی ثانی^۱

^۱بانک سرمایه ؛ khademi84225215@yahoo.com

چکیده

در این مقاله به بررسی سیر تکامل و تحولات بیانیه های سرمایه ای کمیته نظارت بانکی و بررسی اهمیت نسبت کفایت سرمایه در نظام پولی و بانکی کشور پرداخته و پیش نیازهای اجرایی لازم جهت نزدیک شدن به سطح مطلوب شاخص های عملکرد بین المللی مورد بحث قرار گرفته است. مهم ترین دلیل شکل گیری بیانیه ها و استانداردهای نظارت بانکی بین المللی در زمینه الزامات سرمایه ای ، که به بال ۱ ، ۲ و بال ۳ معروف است، اقدامات پیشگیرانه در مقابله با بحران های مالی می باشد . به عقیده اکثر کارشناسان حوزه بانکی کفایت سرمایه از جمله مهمترین معیارهای ارزیابی وضعیت مالی یک بانک است و بانکها به واسطه ویژگیهایی که دارند ، می بایستی سرمایه کافی برای پوشش دادن ریسک ناشی از فعالیتهای خود داشته باشند . نظام بانکی کشور در راستای جهانی شدن بانکداری و شروع دور جدیدی از مراودات اقتصادی در دوران پسا برجام نیازمند انجام اصلاحات ساختاری و بهبود شاخص های عملکرد به ویژه نسبت کفایت سرمایه از طریق (افزایش سرمایه بانکها ، افزایش سودآوری ، اصلاح ترکیب دارایی و بدهی ها ، تجدید سازماندهی بانکها ، تقویت نظارت بانک مرکزی ، کاهش ریسک اعتباری و...) می باشد ، طوری که هم به حداقل استاندارد اعلام شده دست یابد تا موجب حفظ موقعیت رقابتی بانکها گردد و هم از سایر اثرات مثبت آن بر عملکرد نظام بانک ، مثل افزایش کارایی، بهره مند شود .

واژه های کلیدی

نسبت کفایت سرمایه ، کمیته نظارت بانکی، بحران بانکی

مقدمه

سرمایه یکی از مهمترین معیارهای سنجش سلامت و ثبات بانک ها به شمار می آید، چرا که سرمایه نقشی کلیدی در پوشش ریسک ها داشته و در کمک به حداقل سازی انحرافات از نظم بازار، جذب هرگونه زیان احتمالی و مراقبت از عدم انتقال آسیب های وارده به سپرده گذاران، حفظ اعتماد عمومی به شبکه بانکی ، تضمین ثبات و پایداری فعالیت های بانکها و افزایش ظرفیت اعتباری بانک ها بسیار مؤثر و تعیین کننده می باشد. به همین منظور بانکها بایستی همواره به معیارهای سنجش عملکرد خود توجه لازم را داشته باشند ، معیارهای کمی مهم جهت ارزیابی وضعیت مالی یک بانک عبارتند از : کفایت سرمایه ، کیفیت دارایی ها و ساختار مالی بانک ، سودآوری ، نقدینگی ، حساسیت عملیات به مخاطرات بازار و سایر معیارهای اساسی (نظیر تغییرات رشد اقتصادی کشور ، نسبت کسری بودجه به

تولید ناخالص داخلی و نوع اظهارنظر حسابرس مستقل و بازرس قانونی) . از دیدگاه بسیاری از کارشناسان حوزه بانکی ، کفایت سرمایه یکی از مهمترین این معیارها در ارزیابی عملکرد و سلامت بانکی می باشد .

مهم ترین دلیل شکل گیری بیانیه ها و استانداردهای نظارت بانکی بین المللی در زمینه الزامات سرمایه ای ، اقدامات پیشگیرانه در مقابله با بحران های مالی است. با توجه به مشکلات و هزینه های ناشی از درگیری بانک ها در بحران های بزرگ مالی، توسعه و تکامل چارچوب های مناسب مقرراتی و نظارت بانکی از جمله مقررات الزام آور برای بانک ها در زمینه نگهداری حداقل سرمایه، به مقابله با نابسامانی های مالی بین المللی کمک شایانی نموده است.

موقعیت ضعیف سرمایه بانکهای عمده بین المللی در اوایل دهه ۱۹۸۰ و نیز وجود اختلافات در سطح بین المللی در زمینه تعریف سرمایه و مقررات کفایت سرمایه ، کمیته مقررات بانکداری و نظارت بر عملیات بانکی را برآن داشت تا به انعقاد توافقنامه ای در مورد استانداردهای کفایت سرمایه پرداخته و آن را به بانکهای فعال بین المللی معرفی نماید.

امروزه برای ارزیابی عملکرد بانکها و مؤسسات اعتباری از یکسری شاخص های مالی استفاده میشود که نسبت کفایت سرمایه در میان آنها از اهمیت خاصی برخوردار است، زیرا سرمایه رکن مهمی از پشتوانه مالی هر بانک است که به آن اجازه می دهد هنگام رویارویی با مشکلات کلان اقتصادی، توانایی بازپرداخت بدهیهای خود را داشته باشد.

توجه به اصلاح شاخص های عملکرد و سلامت نظام بانکی در شرایط فعلی بیش از پیش دارای اهمیت است . در شرایط پسا برجام که کشور وارد مرحله جدیدی از مراودات بین المللی گشته و تلاش برای برقراری تعاملات بانکی در جریان است بهبود شاخص های عملکردی به خصوص نسبت کفایت سرمایه بسیار حائز اهمیت می باشد . پایین بودن نسبت کفایت سرمایه در اغلب بانکهای کشور بر اساس بررسی صورتهای مالی نزدیک به ۲۰ بانک فعال در بورس و فرابورس از سطح تعیین شده در بیانیه بال ۱ (۸٪) که در حاضر در کشور اجرایی می باشد ، باعث گردیده بانکهای خارجی در برقراری ارتباط با سیستم بانکی ایران محتاطانه عمل نموده و فرایند برقراری این ارتباطات با چالش مواجه گردد .

این وضعیت نامناسب در شاخص های عملکردی به خصوص در نسبت کفایت سرمایه بهانه ای جهت مانع تراشی برخی قدرتها در